

Nyköping kommun
Samhällsbyggnad
Att: Projektledaren för nya
översiktsplanen
samt Elin Hultman

elin.hultman@nykoping.se

Synpunkter inför ÖP 2040 avseende TUNABERGSHALVÖN.

Härmed insänds FUNQ synpunkter avseende utveckling av Tunabergshalvön inför arbetet med ny översiktsplan.

Eftersom tiden för vår del varit kort har varken tid eller ekonomi funnits för att göra en djuplodande enkät till invånarna på Tunabergshalvön om önskad utveckling av Tunabergshalvön. En begränsad inhämtning av synpunkter har dock genomförts. FUNQ har genomfört flera arbetsmöten med endast översiktsplanen som ärende!

FUNQ är positiv till att även fortsättningsvis medverka i arbetet med att ta fram en ny översiktsplan för Nyköpings kommun.

För FUNQ styrelse,
Med vänliga hälsningar

Lars Waern   Ingemar Lindh   Sandra Svensson   Ulf Myrman
Lars Waern   Ingemar Lindh   Sandra Svensson   Ulf Myrman
FUNQ arbetsgrupp för Översiktsplan 2040 tillsatt av FUNQ styrelse

Synpunkter inför ÖP 2040 avseende TUNABERGS HALVÖN.

Allmänt

FUNQ har av Nyköpings Kommun projektledare för arbetet med Översiktsplan 2040 beretts tillfälle att senast 17 oktober 2018 inkomma med synpunkter på en ny översiktsplan.

Den nuvarande översiktsplanen från 2013 beskriver Tunabergshalvön något negativt både vad gäller utvecklingsmöjligheter på lång sikt, 2050, som informationen om resp. tätort där det bl.a. för Näveqvarn står: " Befolkningsprognosen fram till 2030, pekar på en befolkningsminskning om de senaste årens utveckling fortgår." I efterhand kan konstateras att i Näveqvarns tätort ökade den fasta befolkningen både 2014 och 2015!

Vi kan konstatera att i båda de större orterna, Näveqvarn och Buskhyttan, har de stora industrierna lagts ner och en annan framtid utvecklats med småföretag samt en befolkning som pendlar till arbeten på andra orter såsom Norrköping, Oxelösund, Nyköping och Storstockholm! Vi kan också konstatera att flera personer 65+ flyttar till Tunabergshalvön för att njuta av den fantastiska naturen med havet och skärgården in på knutarna. **Dessa förhållanden ställer klart andra krav på samhällsservice och kommunal medverkan än tidigare!**

Besöksnäringen har av naturliga skäl utvecklats på Tunabergshalvön vilket bör ytterligare underlättas! Tex. kan en strandpromenad byggas i Näveqvarn utmed Bråvikens norra strand bl.a. för att underlätta för den populära vandringsverksamheten. Vi kan konstatera att besöken i turistbyrå i Näveqvarn ökat med 13% till över 6000 besökare under sommaren 2018. Motsvarande ökning har skett under de senaste åren där 2016 ökade med hela 20%!

Tunabergshalvön är Södermanlands län och därmed Nyköpings kommun sydligaste del. Några genomfartsleder med järnväg eller vägar finns inte! Detta är ett observandum som måste påpekas. **Det vill säga att särskilda och riktade åtgärder måste vidtas på Tunabergshalvön för att en positiv utveckling ska kunna ske!** Någon hjälp vad gäller bonuseffekter från det omfattande arbetet med Ostlänken/Resecentrum eller Skavsta kan inte automatiskt påräknas som kan ske i andra kommuner.

FUNQ har inhämtat synpunkter från invånarna på Tunabergshalvön.

Det kommunala synsättet på Tunabergshalvön med dess invånare måste förändras!

Kommunens strategi för regionutveckling

I kommunens nuvarande ÖP står bl.a. "Nyköpings kommuns regionsamarbete ska utgå från den funktionella regionen Stockholm-Norrköping-Linköping." Detta är helt naturligt vilket också visas på ovanstående bild. Det är dock väsentligt att peka på att många som bor på Tunabergshalvön pendlar till Oxelösund och Norrköping. Alltså inte enbart till Nyköping och Stockholm. Detta ställer särskilda krav på infrastrukturen och kommunikationerna till/från Tunabergshalvön.

En av de mellankommunala viktiga angelägenheterna för att få en fungerande kommun, enl. ÖP 2013, är att vägen mellan Näveqvarn och Kvarsebo görs användbar för allmänna kommunikationsmedel. Man skriver där att "Banden till Norrköping ska stärkas!" **Detta har ännu inte skett!**

En annan viktig mellankommunal angelägenhet som FUNQ påtalat vid ett flertal tillfällen är att skapa allmänna kommunikationer direkt mellan Näveqvarn/Buskhyttan och Oxelösund! Anledningen är att väldigt många som arbetar i Oxelösund, tex. SSAB, bor på Tunabergshalvön med dess härliga natur.

Framtidens utmaningar - en utblick mot 2050

Under denna rubrik i ÖP 2013 står det bl.a. under rubriken "Behov av mark":
"Intresseanspråken på mark i och runt Nyköping kommer att öka." Från FUNQ sida har vi vid flera tillfällen påtalat att behovet av tomtmark för bostadsbyggande på Tunabergshalvön är påtagligt! Ännu finns inga kommunala tomter klara för försäljning på Tunabergshalvön! Anmärkningsvärt eftersom det vid byggnationerna av marklägenheter i Näveqvarn i Nyköpingshem regi 2014 – 2015 konstaterades att intresset för nya bostäder var långt över tillgången!

Under rubriken "Förbättrade kommunikationer" står det: " Befolkningsutvecklingen i kommunens södra del är positiv, mycket tack vare förbättrade kommunikationsmöjligheter över länsgränsen vilket har stärkt både förutsättningar och kundunderlag för service och tjänster." Detta kan vara missvisande eftersom detta uttryck endast hänför sig till Kiladalen och Stavsjöområdet, kommunens sydvästra del, där ideella krafter driver ärendena.

Däremot kan vi hålla med om att befolkningsutvecklingen i kommunens sydligaste del kan bli mera positiv OM kommunikationsmöjligheterna förbättras från/till Tunbergshalvön mot Norrköping!

För att utveckla Tunbergshalvön behövs bostadsbyggande här samt bättre samarbete och allmänna kommunikationer med grannkommuner. Dagens fritids- och rekreationsvärden är dåligt utnyttjade i dagsläget. Marknadsföring sker i Stockholms tunnelbana varje år med bilder bl.a. från Tunbergshalvöns fantastiska havsnära miljö. Uppföljningen av detta till att bli reella möjligheter är tyvärr svag.

Nuvarande översiktsplanering

Nyköpings nuvarande översiktsplanering består av hela kommunens yta. För vissa områden har fördjupade översiktsplaner gjorts, dock inte för Tunbergshalvön.

Fördjupad översiktsplan finns bl.a. för området Sjösa – Vålarö. Syftet med denna plan är att få en bättre bild över bebyggelseutvecklingen än vad som är möjligt i enskilda detaljplaneärenden.

FUNQ förslag är att Nyköpings Kommun genomför en fördjupad översiktsplan för Tunbergshalvön i syfte att ge en bättre uppfattning över utvecklingsmöjligheterna här. En analys bör göras om möjligheten till fler boende längs kusten i området från Hummelvik till Nävekvärn samt i befintliga tätorter vid havet på Tunbergshalvön. Kanske kan ökade byggrätter och ny bebyggelse utmed hela kustremsan på Tunbergshalvön ge förutsättningar för fler boende. Kanske kan marknadsföringen i Stockholms tunnelbana (som ju är bilder från bl.a. Tunbergshalvön) ge positiva resultat för inflyttning till Tunbergshalvön genom en sådan analys.

Kommunikationer

I ÖP 2013 står det under momentet "Vägtrafik": "Tunabergshalvön och Bråviken är ett sammanhängande område vars värden delas av Norrköpings kommun och Nyköpings kommun. Kapaciteten på vägen 511 och väg E911 mellan Nävekvärn och Kvarsebo (Norrköpings kommun) bör förbättras väsentligt för att kunna utveckla den mellankommunala kollektivtrafiken. Det är också en förutsättning för att utveckla de båda kommunernas landsbygder och för att kunna ta del av hela kuststräckans upplevelsevärde."

FUNQ delar helt den uppfattningen men ännu har inget reellt hänt i den frågan!

Lika så delar FUNQ denna uppfattning vilket påtalats flera gånger under åren: "Även vägnätet mellan Nävekvärn och Koppartorp bör förbättras utifrån samma aspekt." "Bör" måste ändras till "skall" om man menar allvar med påståendet.

Även vägen mellan Nävekvärn – Uttervik via Skeppsvik och Sjöskogen bör förbättras bl.a. till förmån för flera bosättningar året runt utmed Bråvikens norra strand.

Vad gäller gång- och cykelbanor bör även sådana byggas på Tunabergshalvön.

En total översyn av trafiksäkerheten bör göras på hela Tunabergshalvön med fokus främst på tätorterna Nävekvärn och Buskhyttan. Aktuell fakta vad avser trafikintensitet i tätorterna saknas!

Näringsliv, handel och service.

Under rubriken "Behov av mark i mindre orter" står det bl. a. att efterfrågan på ny industrimark i kommunens mindre orter, med god tillgänglighet till Nyköping, bedöms öka i takt med att det tidsmässiga avståndet till Mälardalen och Stockholm minskar. FUNQ vill här tillföra att behovet av ny mark för näringslivet behövs i kommunens mindre orter för att tillgodose behovet av att stödja och utveckla besöksnäringsverksamhet och friluftsverksamhet vid tex. Bråvikens norra strand.

En särskilt uppmärksamhet bör växande företag ha som i grunden har marin verksamhet men som i praktiken finns en bit upp på land för tex vinterförvaringsplatser inomhus för båtar vilka måste transporteras från vatten till inomhusplatsen. Samarbete över företags- och föreningsverksamhetens gränser är här en gyllene regel för utveckling som måste understödjas av kommunen på olika sätt. Detta är en växande del inom näringslivet och friluftslivet som måste omhändertas!

Under rubriken "Fiske" står det: "Det finns dock goda förutsättningar för sportfiske och kommunen ser positivt på en utveckling av hållbar fisketurism." FUNQ ser positivt på den uppfattningen för Tunabergshalvöns del! En ökad utveckling för att tillgodose ökad laxförekomst i Bråviken ser FUNQ arbetet med laxrännor mm i Näveån som mycket positiv. Vad gäller handel och service anser FUNQ att en fungerande, allsidig, mataffär är en grundpelare i ett utvecklande samhälle. Finns sådan affär samt skola och infrastruktur är vissa grundfaktorer på plats för att inflyttande barnfamiljer och entreprenörer ska känna tillfredställelse.

Fritid och friluftsliv

I nuvarande översiktsplan skrivs mycket om att utveckla det fria friluftslivet bl.a. i närheten av kust och hav. Bl.a. skrivs: "Möjligheter till övernattnig i kust- och skärgårdsområden i närhet till tätorten Nyköping bör utvecklas ytterligare med vandrarhem och camping. En utveckling av den organiserade båttrafiken i kust- och skärgårdsområdet är önskvärd då den bidrar till att öka tillgängligheten för besökare i Nyköpings kommun att ta sig ut i kusten och skärgården." FUNQ understryker denna uppfattning! På Tunabergshalvön finns redan dessa förutsättningar som dock behöver understödjas och förstärkas av Nyköpings Kommun!

Bl.a. behöver skärgårdscampingen i Näveqvarn utvecklas med tex. campingstugor och camping för husbilar, så att den kan bidra till att tillgodose behovet av gästnätter för bl.a. Norrköpings kommun största attraktionskraft, Kolmårdens Djurpark som ligger bara någon mil bort.

Skolskogarna och övrigt lantliv som finns både i och runt Buskhyttan och Näveqvarn är mycket viktiga ingredienser i barn och ungdomars utveckling!

Vandringslederna i Sörmlandsledens försorg är mycket utvecklade och omfattande på Tunabergshalvön. Viktiga för bl.a. marknadsföring utomlands av ett positivt Sverige!

Vad gäller angöringsplatser för båtar och sjöfart biträder FUNQ Kommunens uppfattning: "Viktiga mark- och vattenområden, bryggor och landfästen för permanentboende, rekreation och friluftsliv bör långsiktigt säkerställas genom allmänt huvudmannaskap."

En annan friluftsverksamhet som Tunabergshalvön är känd för är: Bergsklättring. Möjligheter för bättre åtkomst till dessa platser bör skapas bl.a. genom ordnade parkeringsplatser.

Vattenförsörjning

Vad gäller vattenförsörjning för dricksvatten är god kvalité ett nyckelord som ska säkerställas av Kommunen.

Energi och naturresurser

Många vi haft kontakt med inför arbetet med översiktsplan 2040 har framför den mycket viktiga åsikten: "Naturen måste bevaras"! Viktigt på ett balanserat sätt!

Vad gäller vindkraft biträder FUNQ Kommunens uppfattning: "Frågor om storskaliga vindkraftsanläggningar ute i skärgården bör behandlas restriktivt med tanke på skärgårdens värden ur natur- och kulturmiljösynpunkt samt dess betydelse för friluftslivet." Detta gäller även Tunabergshalvön. Andra energikällor såsom solenergi bör eftersträvas.

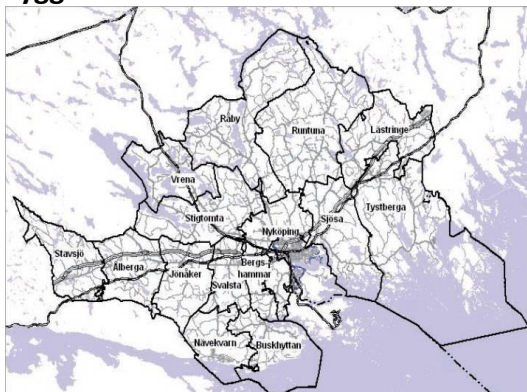
Vad gäller materialförsörjning såsom undersökning om det finns mineraler att utvinna på Tunabergshalvön så bör detta minimeras till det absolut mest väsentliga för endast Sveriges behov.

I ÖP 2013 står denna rekommendation och vi ifrågasätter meningen eftersom den kan misstolkas kraftigt. "Solkraft. Solkraftspaneler bör placeras samlat och på marknivå i områden av kulturhistoriskt värde."

Ska solceller bara placeras inom områden med kulturhistoriskt värde????
Värdet av solenergi får inte nedvärderas!

Förörenad mark tas om hand (saneras) genom statens och kommunens försorg.

Byggande

FUNQ biträder Kommunens uppfattning: "Det ska finnas möjlighet att bosätta sig vid kusten och skärgården. En bofast befolkning i våra kust- och skärgårdsområden är av stor betydelse för en levande landsbygd och kultur."

FUNQ anser att Tunabergshalvön är underutnyttjad vad gäller att ta tillvara möjligheterna att förverkliga bra bostadsförhållanden för utflyttande barnfamiljer från tex. Storstockholm!

Kust och skärgård

FUNQ biträder helt och förstärker Kommunens uppfattning: "Kusten och skärgården är en oerhörd tillgång för kommunen. Kommunen strävar efter en kust- och skärgårdsutveckling som på ett bra sätt tillvaratar och lyfter fram dess olika värden.

Orördheten ska kombineras med en genomtänkt utveckling med fler boende och besökare. Kusten och skärgården är viktiga kvaliteter bl.a. när det gäller kommunens ambition att växa. Genom att erbjuda en intressant och vacker miljö kan antalet företagsetableringar öka. Nyköpings kust- och skärgårdsområden är attraktiva boplatser och det finns en ökande efterfrågan på nya tomter och på möjlighet att anpassa befintliga fritidshus till permanentboendestandard."

FUNQ anser att Tunabergshalvön är just en sådan stor tillgång för Nyköpings Kommun! Vad gäller servicepunkter står det i ÖP 2013: "För att komma ut i skärgården är Nävekvärn en viktig servicepunkt i väster."! I väster??? Vi anser att Nävekvärn med affär, hamnrestaurang, båtplatser för gäster samt drivmedelsmack och marina är en utmärkt servicepunkt för marin verksamhet och för den omfattande vandringsverksamheten i kommunens sydligaste del, vid Bråviken. FUNQ anser att ett utökat samarbete med Norrköpings Kommun kan skapa väsentliga synergieffekter!

Planförutsättningar och rekommendationer för Nävekvärns och Buskhyttans tätorter.

Nävekvärn med Skeppsvik, Sjöskogen och Uttervik

Under mycket lång tid har Nävekvärn varit en bruksort med navet och "motorn" i Nävekvärns Bruk som var den största arbetsgivaren i området. Efter nedtrappningen av verksamheten där under senare delen av 1900-talet avslutades den verksamheten 2010. Därefter är det en annan tid. En bedömning var då att orten och området skulle avfolkas. Så skedde inte utan åretruntboende i Nävekvärn med omnejd har varit i stort sett konstant ca 800 personer. Arbetsmöjligheterna har dock förändrats. Flera mindre företag etablerar sig på Tunabergshalvön men de flesta pendlar till andra orter vilket ställer höga krav på kommunikationer och vägsystem! Mot bakgrund av den havsnära belägenheten kan en bedömning vara att den naturliga befolkningsutvecklingen får en positiv trend fram till minst 2040.

Kommunen bedömer att Nävekvärn tillsammans med den övriga landsbygden riskerar att förlora många invånare om inte effektiva åtgärder vidtas för bland annat bostadsbyggande på landsbygden.

Ett större fokus bör läggas på barnfamiljers möjligheter att etablera sig och bo i Nävekvärn med omnejd. Likaså tillgängliggöra de naturvärden som finns i form av natur och skärgård för att attrahera inflyttande familjer.

En positiv aspekt är att intilliggande fritidshusområde Skeppsvik, Sjöskogen och Uttervik har haft en ökad åretruntboende under den senaste planperioden vilket väger upp det totala befolkningsnettot.

Åretruntboende i Skeppsvik (ca 200), Sjöskogen (ca 60) och Uttervik (ca 80) utgör därmed ett tillskott till underlaget för serviceutbud i Nävekvärn.

Teknik

Kapaciteten i vatten- och avloppsanläggningarna bör ses över för att tillgodose och möjliggöra en ökad befolkningstillväxt.

Inriktning för fortsatt planläggning

- Fortsatt planläggning av Nävekvärn ska ske på ett sätt som bidrar till en naturlig utveckling av samhället och befintliga bebyggelsestråk. Läget vid Bråviken och den kulturhistoriska naturen är här en tillgång.
- Detaljplaner tas fram för bostadsbyggande.
- Allmänna kommunikationer bör utökas.
- Tomtmark för bostadsbyggande bör tas fram för försäljning till privatpersoner.
- Utredningszon/reservat för ny väg mellan Nävekvärn och Kvarsebo ska anges som strategiskt markområde för kommunikation.
- Mark- och vattenområden av strategisk vikt för framtida teknisk försörjning ska säkerställas genom planläggning.
- Framtida markanvändningsbehov och efterfrågan som bör tillgodoses är mark för små lägenheter.
- Trafiksäkerheten i samhället bör ses över främst för att säkerställa skolbarnens säkerhet.

- Utveckling av skolan är viktig för att hela området ska kunna utvecklas.
- En strandnära promenadväg bör etableras.

Vad gäller utsänd skiss så anser FUNQ att området på ca 10 ha söder om idrottsplatsen är lämpligt att planera för bostadsändamål.

Vad gäller lilla inringade området på båda sidor om Utterviksvägen är det också OK för FUNQ men där bör definitivt Kommunen inhämta berörda markägares konkreta synpunkter.

FUNQ fråga är om det går att planera för bostäder i norra delen av det blåmarkerade området samt planering för camping och campingstugor i södra delen.

Rastrerat = Finns i nuvarande ÖP

Buskhyttan

Befolkningsutvecklingen fram till minst 2040 bör säkerställas tex. genom att flera bostadshus byggs.

Ett stort strandnära markområde som tidigare använts för sågverk är en resurs för orten och kan förhoppningsvis utvecklas för bostäder, service och arbetsplatser. Viss del av området är förorenat från tidigare verksamheter och miljöutredning pågår. Inom området ligger den befintliga reningsanläggningen för orten. Anläggningen kan, vid en anpassning av området för bostäder, utgöra en störningsrisk och bör omlokaliseras i samband med en exploatering av området.

Teknik

Förutsättningar finns att klara vattenförsörjningen. För att säkerställa omhändertagandet av avloppsvattnet bör avloppsreningsverket ses över.

Inriktning för fortsatt planläggning

- Fortsatt utbyggnad av Buskhyttan ska företrädesvis ske dels genom förtätning i form av flerbostadshus och dels i form av enbostadshus.
- Mark- och vattenområden av strategisk vikt för framtida teknisk försörjning ska säkerställas genom planläggning.
- Framtida markanvändningsbehov och efterfrågan som bör tillgodoses är mark för små lägenheter och enbostadshus.
- Trafiksäkerheten bör ses över.
- Utvecklingen i skolan bör säkerställas.
- Allmänna kommunikationer samt vägnät inkl. G/C-vägar bör förbättras.

FUNQ har inga synpunkter på den utsända skissen för Buskhyttan.

Sammanfattning

Övergripande uppfattning: Tunabergshalvön ligger som en "avkrok" i Nyköpings kommun. Ingen Ostlänk, ingen större genomfartsled såsom E4, ingen genomgående länsväg såsom väg 53 och 52 och numera finns inte heller någon större industri här. Detta förhållande gör i grunden att särskilda undersökningar och analyser måste göras om Tunabergshalvöns utveckling. Riktade åtgärder behöver vidtas! Bonuseffekter från andra utvecklingsprojekt finns inte!

Tunabergshalvön har en unik miljö både vad gäller markbunden natur som hav och skärgård. Detta positiva konstaterande bevisas år från år genom att Nyköpings Kommun använder just denna kommundel för att på bilder i tunnelbanan visa för stockholmare hur vackert och naturskönt Nyköpings kommun är! Dragningskraften att flytta till Nyköping bör därmed vara stor! Tyvärr finns inga bostäder att tillgå på Tunabergshalvön i den utsträckning som efterfrågas!

FUNQ har inhämtat synpunkter från invånarna på Tunabergshalvön genom bl.a. medlemsutskick i föreningarna NGIF, NQBK och FUNQ samt information via Facebookgrupper och FUNQ hemsida som också är Nävekvärns informationssida med ca 25 000 besökare per år.

1. En fördjupad översiktsplan bör göras för att ta fram Tunabergshalvöns särställning inom Nyköpings kommun.
2. Kommunala tomter på Tunabergshalvön (helst strandnära dock med beaktande av strandskyddet) bör snarast tas fram för försäljning till privatpersoner.
3. Marklägenheter bör byggas för 65+ så att ev. tvåplanshus som äldre äger kan säljas till barnfamiljer.
4. Detaljplaner tas fram för flera framtida bostadsområden på Tunabergshalvön avsedda för såväl åretruntboende som fritidsboende (motsv. Skeppsvik, Sjöskogen och Uttervik).
5. Vägnätet förbättras, bl.a. Koppartorp – Nävekvärn och Nävekvärn – Kvarsebo så att allmänna kommunikationer (bussar) kan köra där för att öka kommunikationsmöjligheterna både inom Tunabergshalvön och externt åt Norrköping!
6. Cykelvägar byggas längs hela väg 511 samt från Buskhyttan till Närke (väg 511). Cykelväg utmed Bråvikens norra strand från Kvarsebo till Buskhyttan via Nävekvärn, Skeppsvik, Sjöskogen och Uttervik är också eftersträvt!
7. Trafiksäkerheten på Tunabergshalvön bör utredas och förbättras främst med fokus på tätorterna Nävekvärn och Buskhyttan.
8. Nyköpings Kommun bör på ett aktivt sätt påverka att Tunabergshalvöns mineraler INTE på något sätt utvärderas/undersöks för utländska intressens behov.
9. Parkeringsplatser vid Resecentrum måste skapas för landsbygdens pendlare om Nyköpings Kommun vill medverka till befolkningstillväxt på landsbygden.

För FUNQ styrelse

Lars Waern

Lars Waern

Ordf. Föreningen Utveckling Nävekvärn